

Deres Majestæt.
Ærede krigssejlere.
Kære alle sammen.

For 77 år siden sagde Danmarks daværende statsminister:

"Lad os [...] samles i en Tak og i et Løfte om at den dåd, søfolkene udfører, ikke skal blive glemt". Sådan sagde Thorvald Stauning i sin nytårstale 1. januar 1940. I dag følger vi Staunings opfordring.

Her – på dette sted – hvor danske modstandsfolk gav deres liv for Danmarks frihed. Og hvor mange ligger begravet. I dag skriver vi historie. Vi indvier et værdigt og smukt monument for de mere end 6.000 danske krigssejlere, som tog del i anden verdenskrig. Monumentet hedder "Sortladne hav". For det var derude – på det sorte hav – at de fleste af de 6.000 sejlere befandt sig den 9. april 1940. De passede deres arbejde. Og derfor blev de afskåret fra Danmark. De stod nu med et valg. Et svært valg. Skulle de søge neutral havn – og dermed komme hjem til deres kære? Eller skulle de søge allieret havn. Slutte sig til kampen mod nazismen. At gå i allieret krigstjeneste havde store omkostninger. Der var ingen kendt slutdato. Men uendeligt mange timer omgivet af det sorte, kolde vand. En evig frygt for det pludselige angreb. Bomber fra luften. Torpedoer fra dybet. Årelange savn. Uvisheden om de kære derhjemme – og om, hvad man vendte hjem til. Samme uvished havde ægtefæller, kærester, børn og familie. År efter år skulle de spejde mod horisonten. Med længsel og frygt i blikket. Og alligevel. Alligevel – valgte langt de fleste danske søfolk at gå i allieret tjeneste. Under fremmede flag fragtede de tonsvis af krigsmateriel og forsyninger. En uvurderlig indsats, som også mange færingers bidrog til. For den bedrift betalte mange krigssejlere den ultimative pris. De omkom i det sorte hav. Sænket af nazisternes krigsmaskine. De, som klarede det, fik ofte ar på sjælen. I dag kalder vi det traumer. Dengang hed det granat-chok eller dårlige nerver. Men lidelsen var den samme. Mærket for livet. Og de, som kom hjem, fik sjældent den modtagelse eller hjælp, de havde fortjent. De var på havet, da Danmark blev besat. På havet, da vi blev befriet – og nu var de også forsvundet i den folkelige bevidsthed.

Staunings opfordring var glemt. Sådan var det i mange år. Alt for mange år. Vi kan ikke lave om på fortiden. Men vi kan ændre nutiden og forme fremtiden. Når vi i dag rejser dette mindesmærke, så giver vi ikke kun krigssejlerne, deres familie og deres pårørende et sted at mindes. Vi giver også vores glemte helte deres berettigede plads i historien. Det er jeg glad for. Havets frihedskæmpere fortjener – på linje med alle danske modstandsfolk – at blive husket og æret til evig tid. Tre af dem er her i dag:

Eli Larsen.
Antoinette Meldgaard.
Evald Brinck.

Til jer vil jeg – på hele Danmarks vegne – sige: Tak! I deltog i kampen mod nazismen. I ydede jeres til, at de allierede vandt. Og I var med til at placere Danmark på den rigtige side. Både under og efter krigen. Det blev blandt andet synligt ved markeringen af 70-året for D-dagen i Normandiet i 2014. Ved den begivenhed vejrede Dannebrog side om side med resten af de allierede flag. Det var jeres fortjeneste. For på dén skæbnesvangre dag i juni 1944 deltog Evald og hundredevis af andre danske søfolk i invasionen. De satte livet på spil for friheden. Bragte Danmark ære. Det fortjener den største respekt. Med denne sten mindes vi jeres og alle andre krigssejleres mod. Og samtidig skal monumentet – sammen med resten af Mindelunden – huske os alle sammen på, at Danmarks frihed ikke er gratis. Den er dyrekøbt. Og den vil kun bestå, hvis også vi passer på den. Yder vores bidrag under nutidens vilkår. For til alle tider findes der kræfter, som ønsker at knægte den frihed. Som vil ensrette og diktere. Binde mennesker på mund og hånd. Det må aldrig

lykkes. Vi, som elsker friheden og folkestyret skal stå sammen. På tværs af generationer og på tværs af grænser.

Ligesom Danmarks krigssejlere sejlede under forskellige flag. Så skal vi – i vor tid – samles under alle frihedens faner i forsvaret for de åbne og frie samfund, som vi ønsker, at vores børn og børnebørn skal leve i. Friheden, folkestyret, sammenholdet om menneskelige værdier er vores styrke. Og dén skal vi bruge med omtanke. Ikke til at bygge mure, men til at bygge broer. Til at vinde freden.

*Deres Majestæt
Ærede krigssejlere.
Kære alle sammen.*

Lad os på denne frihedens dag samles i en Tak og i et Løfte om at den dåd, danske søfolk udførte ikke skal blive glemt. Lad os ære og mindes dem, som havde modet til at kæmpe for det, de troede på. Som havde styrken til at blive ved – selv i den hårdeste storm. Tak til Per Arnoldi for det smukke monument. Tak til Frihedskampens Mindefond for det gode samarbejde. Og tak – af hjertet tak – til Antoinette, Eli, Evald og alle danske krigssejlere for jeres indsats for Danmark.

Kilde: <https://www.stm.dk/statsministeren/taler/statsministerens-tale-ved-afsloering-af-monument-for-danske-krigssejlere-under-anden-verdenskrig-tirsdag-den-29-august-2017/>